

LUNDS
UNIVERSITET

Hongkong – Bland protester och inskränkningar

En studie om Hongkongs icke-demokratiska styrelseskick

Elliot Borgstrand

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSG31
Termin: Hötterminen 2020
Handledare: Ida Jansson
Omfång: 12 651 ord

Abstract

Uppsatsen har två syften, dels att undersöka och bestämma hur intakta de demokratiska intuitionerna i Hongkong är. Men även att jämföra den nuvarande situationen i Hongkong med vad överlämningsavtalet som skrevs mellan Storbritannien och Kina säger. Frågeställningarna blir därmed, att identifiera var på skalan av icke-demokratiska regimer finner vi för närvarande Hongkong. Samt att diskutera vilka punkter i överlämningsavtalet Kina verkar ha brutit mot. Uppsatsens metod är en kombination av fallstudie och arbetsfrågor. Arbetsfrågorna har utformats med hjälp av teorin, vilken har hämtats från Paul Brookers bok *Non-Democratic Regimes*. De huvudsakliga former av icke-demokratiska regimer som analyseras för att se om Hongkong överensstämmer med är totalitarianism, auktoritarianism och valauktoritarianism. Uppsatsens resultat är att Hongkong har definitiva drag av totalitarianism och auktoritarianism men inte tillräckligt för att ses som någondera. Däremot uppfyller Hongkong kraven för den definitionen av valauktoritarianism som presenteras i teorin. Uppsatsen kommer även fram till att flertalet av de rättigheter som ska vara garanterade enligt överlämningsavtalet blir brutna.

Nyckelord (5–10 stycken): Hongkong, Kina, Överlämningsavtal, Protester, Icke-demokrati, Totalitarianism, Auktoritarianism, Valauktoritarianism.

Innehållsförteckning

1	<i>Inledning</i>	3
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställningar	4
1.2	Material och avgränsningar	4
1.2.1	Primär- och sekundärmaterial	4
1.2.2	Källkritik och forskningsetiska bedömningar	6
2	<i>Teori och metod</i>	7
2.1	Metod	7
2.2	Teori	8
2.2.1	Totalitarism.....	8
2.2.2	Auktoritarianismen	9
2.2.3	Kategorier, semi-, hybrid- och gränsfallsdemokratier.....	10
3	<i>Litteraturoversikt och tidigare forskning</i>	12
3.1	Historisk bakgrund	12
3.2	Demokrati?	16
3.3	Säkerhetslagen	17
4	<i>Analys</i>	22
4.1	Totalitarism	22
4.2	Auktoritarianism	29
4.3	Valauktoritarianism	33
4.4	Övriga	40
5	<i>Diskussion</i>	42
	Referenser	44

Förkortningar

Rörande Hongkong

SAR – Särskild administrativ region

LegCo- Legislative Council, legislativa råd, lagstiftande råd

NPCSC- (The) Standing Committee of the National People's Congress, Den Nationella Folkkongressens Stående Kommitté

Rörande Kina

CCP- Chinese Communist Party

PCR- People's Republic of China

NPC- National People's Congress

CPG- Central People's Government

SCPC- State Council of the People's Republic of China (Folkrepubliken Kinas statsråd)

1 Inledning

Demokrati erbjuder en miljö där mänskliga rättigheter och de grundläggande friheterna respekteras och där folkets vilja fritt får flöda. Det här är delar av vad FN säger om hur demokrati som styrelseskick främjar de mänskliga rättigheterna.¹ Men vad händer med de mänskliga rättigheterna i en stat eller under en regim som inte alls verkar respektera demokrati som styrelseskick?

Hongkong har i många år kunnat lysa med sin relativt fria livsstil och marknadsliberala ekonomi tack vare ett avtal som skrevs mellan Kina och Storbritannien när Hongkong övergick från att vara en brittisk koloni till att tillhöra Kina. Men på senare år har flera stora protester skakat Hongkong, särskilt värda att nämna är Occupy Central/ Umbrella Movement 2014 och protesterna 2019–2020. Utöver det har Hongkong fått utstå ett ökande ekonomiskt och politiskt tryck från Fastlandskina (när Kina ändvänder i fortsättningen så menas Fastlandskina, alltså Kina utan Macau och Hongkong).² Speciellt under 2019 och 2020 så har det skett märkbara inskränkningar i de medborgerliga och politiska rättigheterna men även i vad som blev lovat i överlämningsavtalet mellan Storbritannien och Kina 1984.³ Även den nya säkerhetslagen som infördes sommaren 2020 kommer troligen få stora konsekvenser för de demokratiska intuitionerna och pressen i många år framöver om den får vara kvar intakt.⁴

¹ United Nations, "Democracy, <https://www.un.org/en/sections/issues-depth/democracy/index.html>, (hämtad 2021-01-09)

² Freedom House, "Freedom in the World 2020 – Hong Kong", <https://freedomhouse.org/country/hong-kong/freedom-world/2020>, (hämtad 2020-12-20)

³ Ibid.

⁴ Grace Tsoi & Lam Cho Wai, "Hong Kong security law: What is it and is it worrying?", BBC, 2020-06-30, <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-52765838> (Hämtad 2021-01-11)

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Min uppsats har två syften: dels att undersöka och försöka bestämma hur intakta de demokratiska intuitionerna i Hongkong är. Dels att jämföra den nuvarande situationen i Hongkong med vad som står i överlämningsavtalet som skrevs mellan Storbritannien och Kina. Det här då Kina under de senare åren och speciellt de senaste två åren verkar ha tagit ett allt fastare grepp om den autonoma regionen som Hongkong ska vara.

Mina frågeställningar är (I) Var på skalan av icke-demokratiska regimer finner vi för närvarande Hongkong? (II) Vilka punkter i överlämningsavtalet kan man argumentera för att Kina ha brutit mot?

För att svara på mina frågeställningar kommer jag att använda en metod bestående av arbetsfrågor och fallstudie. Arbetsfrågorna kommer vara baserade på teori som hämtas från Paul Brookers bok *Non-Democratic Regimes*.

1.2 Material och avgränsningar

1.2.1 Primär- och sekundärmaterial

Freedom House är den källa som en majoritet av information om Hongkong hämtas från. Freedom House är en fristående amerikansk NGO som grundades 1941. Deras mål är att värna om de medborgliga och politiska rättigheterna, demokrati och frihet världen över. De använder sig av forskning och politisk och civil opinionsbildning.⁵ Freedom House flaggskeppsrapport heter *Freedom in the World* och har publicerats varje år sedan 1972 och täcker 195 länder och 15 territorier. Rapporten undersöker varje land eller territoriums: (1) Valprocess, både för den exekutiva och lagstiftande sidan, (2), Politisk pluralism och deltagande, här undersöks bland annat partisystemet, hur konkurrenskraftigt systemet är och ifall befolkningen är fri att göra självständiga politiska val, (3) Regeringens funktionalitet, här undersöks bland annat korruption och öppenhet, (4) Yttrandefrihet och religionsfrihet, här undersöks media, akademisk frihet och yttrande- och religionsfriheten,

⁵ Freedom House, "About us", <https://freedomhouse.org/about-us> (hämtad 2020-12-27)

(5) Förening- och organisationsrättigheter, här undersöks bland annat mötesfriheten, NGOer och unioner, (6) Lagstyre, här undersöks om den dömande makten är fristående, om korrekt process sker och om likhet inför lagen upprätthålls, (7) Personlig frihet och individuella rättigheter, här undersöks rörelsefrihet, äganderätten, personliga och familjerättigheter.⁶

Det bästa resultatet ett land eller region kan få i rapporten är 100, det skulle betyda att man har fått en 4 i alla 25 indikatorer. Det sämsta ett land eller en region kan få är -4, för att hamna så långt ner måste man få 0 på alla 25 indikatorer och -4 på en extra indikator som används ifall etnisk rensning eller tvångsförflyttningar av en specifik demografisk grupp har skett.⁷ För att få ett perspektiv på hur systemet speglas i verkligheten: Sverige, Norge och Finland- 100, Tyskland- 94, USA- 86, Polen- 84, Indien- 71, Ungern- 70, Mexiko och Ukraina- 62, Filippinerna- 59, Hongkong- 55, Kenya- 48, Nigeria- 47, Thailand- 32, Turkiet- 31, Kambodja- 25 Ryssland- 20, Belarus- 19, Iran- 17, Venezuela- 16, Kuba- 14, Kina- 10, Libyen- 9, Nordkorea 3, Syrien- 0.⁸

Teorin baserar sig i största del på Paul Brookers bok Non-Democratic Regimes. Paul Brooker var universitetslektor i statsvetenskap vid Victoria University of Wellington och har gett ut flertalet böcker om statsskick, demokrati och diktaturer. Brooker presenterar olika kategoriseringar och förklaringar av icke-demokratiska system. Men boken går även vidare och redogör för hur envåldsmonarkiers ledare fortfarande sitter vid makten, hur militär-, parti- eller persondiktaturer växer fram, hur en ny diktatur stärker sitt grepp om makten och hur diktaturer formar och implementerar policy.

Överlämningsavtalet mellan Storbritannien och Kina (Joint Declaration of the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the People's Republic of China on the Question of Hong Kong) kommer även användas.

Övriga sekundärkällor är diverse vetenskapliga artiklar, nyhetsartiklar från BBC, Reuters eller likande och en rapport från Amnesty.

⁶ Freedom House, "FAQ – Freedom in the World", <https://freedomhouse.org/reports/freedom-world/faq-freedom-world#A10>, (hämtad 2020-12-27)

⁷ Ibid.

⁸ Freedom House, "Explore the map-2020", <https://freedomhouse.org/explore-the-map?type=fw&year=2020>, (hämtad 2020-12-27)

1.2.2 Källkritik och forskningsetiska bedömningar

Freedom House är en icke-statlig organisation som inte har någon politisk affiliering. Inte heller är de vinstdrivande eller noterade på börsen. Organisationen grundades 1941 av diplomaten och presidentfrun Anna Eleanor Roosevelt och advokaten och Republikanernas nominering för president Wendell Willkie. Då organisationen till stor del är finansierad av amerikanska staten bör man iaktta en viss försiktighet när de i för stora ordalag fördömer stater vars regimer är i opposition mot USA, samt motsvarande när de i för stora ordalag prisar eller är för tandlösa mot stater som är allierade eller vänligt inställda mot USA:s intressen. På sin hemsida har Freedom House lättillgänglig åtkomst till oberoende revisorers rapporter från de senaste åren. Även sina 990 IRS-blanketter vilket är skatteblanketer som visar allmänheten en icke-vinstdrivande organisations ekonomiska information. De har även en e-postadress där de tar emot förfrågningar efter äldre ekonomisk information.

Även BBC används en del i uppsatsen, det här då BBC tidigare år anses var Storbritanniens mest trovärdiga nyhetskälla och enligt en oberoende granskare fortsätter hålla hög kvalitet.⁹ Däremot bör en viss försiktighet ad notam då Hongkong kan vara ett känsligt ämne för Storbritannien.

De personer som nämns vid namn i arbetet är nästan exklusivt politiker eller offentliga personer. Individer som har nämnts vid namn i materialet men som inte bidrar till diskussionen har censurerats.

⁹ Jasper Jackson, "BBC rated most accurate and reliable TV news, says Ofcom poll", The Guardian, 2015-12-16, <https://www.theguardian.com/media/2015/dec/16/bbc-rated-most-accurate-and-reliable-tv-news-says-ofcom-poll>, (hämtad 2020-12-30); Ofcom, "Ofcom's Annual Report on the BBC" 2020-11-25, <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/information-for-industry/bbc-operating-framework/performance/bbc-annual-report> (hämtad 2020-12-30)

2 Teori och metod

2.1 Metod

Metoden för den här uppsatsen kommer vara en kombination av arbetsfrågor och fallstudie. Arbetsfrågorna har utvecklats utifrån och med hjälp av det teoretiska ramverk som presenteras i teoriavsnittet. Anledningen är att kombinationen av tydliga arbetsfrågor tillsammans med klart redovisad litteratur gör det enkelt för replikering och validering. Däremot är fallstudiens resultat i sig inte underlag för generalisering och det är inte heller meningen. Målet med en fallstudie är att göra en ingående studie av ett fall med hjälp av teoretisk analys. Frågor som ifall de teoretiska idéer som har presenterats finner stöd i verkligheten eller ifall den teoretiska analysen är konsekvent är mer relevant. Man är inte ute efter att generalisera resultaten till ett annan kontext. Snarare är målet att skapa ett så pass bra resultat så att det går att generera tillförlitliga teoretiska påståenden från den.¹⁰

Svaren på arbetsfrågorna kommer i stor del hämtas från Freedom House, men även från tidigare forskning, rapporter och tidningsartiklar.

Analysen kommer vara uppdelad där arbetsfrågan tillsammans med en kort sammanfattning av området i fråga kommer inleda varje del. I diskussionen kommer den andra frågeställningen rörande överlämningsavtalet (Joint Declaration of the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the People's Republic of China on the Question of Hong Kong) försöka besvaras.

¹⁰ Alan Bryman, *Samhällsvetenskapliga metoder*, tredje upplagan, Liber, Stockholm, 2018, s. 96–98

2.2 Teori

Teorin kommer att hämtas från *Non-Democratic Regimes*, en bok av förre detta universitetslektorlektorn i statsvetenskap Paul Brookers. Brooker har skrivit flertalet böcker inom statsvetenskap, demokratier och icke-demokratier. Boken presenterar flertalet teorier om icke-demokratiska styrelseskick. Författaren lägger vidare en stor del av boken på hur de olika typerna av icke-demokratiska regimer tar makten, behåller makten, legitimerar sitt styrande och sedan hur de styr.¹¹

Hongkong kommer senare i analysen kommer jämföras med de modeller som presenteras i teoriavsnittet.

2.2.1 Totalitarism

Totalitarism är ett begrepp som växte fram i samband med den italienska fascismen på 1920- och 30-talen. Koncist beskrivet av Mussolini med ”everything in the State, nothing outside the State, nothing against the State”. Sedan dess har totalitarismen målats upp i några distinkta skurar. På 1940- och 50-talen användes det i västerländsk statsvetenskap när man pratade om Stalins kommunistiska styre och även om Hitlers styre. Hannah Arendt myntade i sitt kända verk *The Origins of Totalitarianism* en beskrivning av en totalitär stat som en ny och extrem form av diktatur där målet för de eller den styrande är en permanent dominans över varje enskild individ i alla delar av dess liv.¹²

Friedrich och Brzezinski introducerar i mitten av 1950-talet en mer applicerbar och modern teori om totalitarism med sex syndrom eller karaktärsdrag som samspelar och stödjer varandra: (1) en ideologi, (2) ett enpartisystem, typiskt sett lett av en person, (3) en terrorpolis, (4) ett kommunikations-/mediamonopol, (5) vapenmonopol, (6) planekonomi. De pekar även på att det oftast finns ett väldigt effektivt propaganda-/indoktrineringssystem såväl som ett terrorstyre. Andra utmärkande drag är att ledaren i fråga är otroligt karismatisk eller att det är en nästan pseudo-religiös syn på hen.¹³

¹¹ Brooker, Paul, *Non-democratic regimes*, Third edition., Palgrave Macmillan, Houndmills, Basingstoke, Hampshire, 2014

¹² Brooker, *Non-democratic regimes*, s. 14–17.

¹³ *Ibid.*

2.2.2 Auktoritarianismen

Om totalitarismen har ganska extrema krav så har istället auktoritarianismen problemet att den allt för ofta används som en synonym för ett icke-demokratiskt system.¹⁴

Linz analys från 1964 skilde inte bara auktoritarianismen från totalitarismen utan sågs även som ett genombrott för hela fältet och tvingade fram en modernisering av synen på icke-demokratiska regimer. Det här främst genom att auktoritarianismen inte längre var en kategori där man bara kunde slänga in regimer som inte passade in någon annanstans.¹⁵

Linz modell över en auktoritär regim har fyra definierande drag:

1. Begränsad politisk pluralism: Enligt Linz det tydligaste och mest utmärkande dragen. Ledordet här är begränsad, en del pluralism får alltså existera. Det finns alltså grupper som inte är kontrollerade av regimen som har någon form av politiskt inflytande.
2. Frånvaron av en överhängande guidande ideologi: Menas inte att det inte kan finnas en ideologi, regimen i fråga kan till och med ha en uttalad ideologi, men det är inte den som leder regimen. Snarare har man en tydlig gruppmentalitet som man följer. Linz menar att mentaliteter är mer känsloladdade och inte lika framtidsorienterade som den utopiska ideologin.
3. Frånvaron av intensiv eller storskalig politisk mobilisering: Här med vissa undantag, vissa auktoritära regimer har haft mobilisering i väldigt tidiga skeden.¹⁶
4. En ledare (eller ibland en liten grupp) som utövar sin makt på vagt formulerade men förutsägbara grunder: Linz menar att även om regimen verkar absolutistisk så utövar den makten inom förutsägbara grunder snarare än godtyckligt.

¹⁴ Brooker, Non-democratic regimes, s. 20–21

¹⁵ Brooker, Non-democratic regimes, s. 20–21

¹⁶ Här inte tydligt om det är mobilisering ovanifrån eller underifrån som avses. I det här fallet och i resten av uppsatsen kommer tolkningen av politisk mobilisering underifrån ändvändas.

De här fyra faktorerna är alla relativt komplicerade eller har undantag, vilket visar på svårigheterna med att dra moderna icke-totalitära icke-demokratiska regimer över en kam.¹⁷

2.2.3 Kategorier, semi-, hybrid- och gränsfallsdemokratier

I sin analys av gränsfallsdemokratier så menar Diamond, Linz och Lipset att gränserna ofta är otydliga och sällan perfekta. De identifierar ett spektrum från icke-demokratiska till nästan-demokratiska. Närmast den icke-demokratiska sidan har de placerat pseudo-demokratier och andra typer av auktoritära regimer. Ett utmärkande tecken här kan vara att det verkar som att det finns ett konkurrenskraftigt val, men egentligen är det bara orkestrerat för att dölja auktoritarianismen.¹⁸

I mitten har vi de så kallade hegemoniska partisystemen eller hegemoniska demokratierna. Här är oppositionen nekade all riktig chans att ta makten men systemet är mindre institutionaliserat och mindre tvingande än den pseudo-demokratiska staten.¹⁹

På motsatt sida från de pseudo-demokratiska systemen har vi i den här modellen de semi-demokratiska systemen, men definitionen som Diamond, Linz och Lipset kom fram till visar hur svårt det är att klassificera och skilja på gränsfall. Kriteriet som skiljer semi-demokratier från andra mindre demokratiska system är nämligen att det finns kraftig konkurrens i valen. Men å andra sidan, kriteriet som skiljer det från en riktig demokrati är att resultatet av valet skiljer sig från det egentliga opinionsläget, samt att det är begränsningar på de civila och politiska rättigheterna som förhindrar vissa politiska strömningar eller organisationer. Vidare så kan begränsningarna ta sig form som nedslagningar på tjänstemän i offentlig anställnings makt och bristande rättigheter och rättvisa i skötandet av valen.²⁰

O'Donnell introducerar begreppet delegativ demokrati, inspirerat av egenskaper hos unga demokratier i Sydamerika. En delegativ demokrati vilar på idén att vinnaren av makten har rätten att styra som hen vill, endast begränsad av sedan tidigare maktförhåll-

¹⁷ Brooker, *Non-democratic regimes*, s. 20–22.

¹⁸ Brooker, *Non-democratic regimes*, s. 34.

¹⁹ *Ibid.*

²⁰ *Ibid.*, s. 34–35.

landen och den konstitutionella begränsningen på hur länge man får sitta vid makten. Vidare, om man här även uppfyller de kriterier som en semidemokrati har, så kan vi ha en delegativ semidemokrati.²¹

Under början av 2000-talet skedde en förändring rörande synen på ickedemokratiskt styrande inom statsvetenskapen. Det var till och med så att experter inom demokratisering började kalla det slutet på övergångsparadigmen, för många länder som hade antagits vara i övergångsstadiet blev inte alls demokratier utan i gick i värsta fall åt motsatt håll.²²

Ottaway's begrepp semi-auktoritarianism betecknar en regim där misstagen i övergången mot demokrati var medvetna och därmed bör de inte klassificeras som en övergångsdemokrati. Hon menar att om makten inte kan förmedlas genom demokratiska val så är det lite meningsfullt att kalla regimen demokratisk.²³

Schedler presenterar valauktoritarianism (VA), ett styrelseskick där den auktoritära regimen håller val och tolererar politisk pluralism bara för att kunna säga att de är en demokrati. De finns två undergrupper: den konkurrenskraftiga, där makten är osäker och de styrande kan riskera att förlora makten i valen; den hegemoniska, där makten är säker och valen är ett spel för gallerierna. Levitsky och Way förtydligar vad som skiljer en konkurrenskraftig valauktoritarianism från en demokrati. De säger att en sådan regim upprepade gånger bryter, kränker, aktivt motarbetar eller underminerar minst en av enligt dem tre definierande karaktärsdrag av demokrati: (1) fria val, (2) de extensiva skydden för de medborgliga rättigheterna, (3) rimligt lika villkor. Med rimligt lika villkor menas, (1) att statliga institutioner missbrukas för att stärka makthavarna och försvåra för oppositionen, (2) makthavarna gynnas systematiskt på oppositionens bekostnad, (3) oppositionens organiseringsförmåga och förmåga att motståndskraftigt ställa upp i valen är allvarligt nedsatta på grund av yttre faktorer.²⁴

²¹ Ibid., s. 35.

²² Ibid., 35–36.

²³ Ibid., s. 36.

²⁴ Ibid., s. 36–37.

3 Litteraturöversikt och tidigare forskning

3.1 Historisk bakgrund

Området som idag heter Hongkong övergick i små steg till att vara en brittisk kronkoloni²⁵ med start runt mitten av 1800-talet. Övertagandet av marken skede bitvis genom avträdelser vid Kinas förlust i första opiumkriget 1842, då britterna fick själva ön Hongkong. Vidare förlorade Kina rätten att åtala brittiska medborgare och fick en så kallad ”most-favoured-nation” status, vilket betydde att om Kina till exempel sänkte tullarna på något till en tredje part så fick även Storbritannien sänka tullar.²⁶ Vid Arrowkriget/andra opiumkrigets slut så fick britterna halvön Kowloon. Extra anmärkningsvärt är arrenderandet 1898 av området som britterna kallades New Territories på 99 år. Under den här tiden fullkomligt exploderade Hongkongs befolkning från några fåtal innan britternas ankomst till över 300 000 efter sekelskiftet. Och befolkningen fortsatte växa: när det var oroligheter i fastlands-Kina var det inte ovanligt att det ledde till flyktingströmmar. Påfallande exempel är kejsardömet fall, Japans invasion innan andra världskriget och under Kinas inbördeskrig efter andra världskriget.²⁷

När tiden på arrenderandet av New Territories på 99 år började närma sig slutet var Kina inte villigt att förlänga arrendeavtalet. Istället slöt man 1984 efter långdragna förhandlingar ett överlämningsavtal (Sino-British Joint Declaration). Resultatet av avtalet var att Hongkong i sin helhet skulle återlämnas till Kina 1997 men att det skulle bli en så kallad särskild administrativ region (SAR). Avtalet säger även att Hongkong ska få be-

²⁵ UI, ”Hongkong – Historia”, Red. Martina Johannesson, 2018-02-18, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/hongkong/historia/>, (hämtad 2020-12-02); Nationalencyklopedin, Hongkong, <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hongkong> (hämtad 2020-12-17)

²⁶ Carroll, John Mark, ”A concise history of Hong Kong”, Rowman & Littlefield, Lanham, 2007

²⁷ Nationalencyklopedin, ”Hongkong”, <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hongkong> (hämtad 2020-12-17)

hålla stora delar av sin autonomi, sin samhällsordning, sin kapitalism och sina medborgliga fri- och rättigheter under en övergångsperiod på 50 år. Det här kallas ”one country, two systems”.²⁸

Överlämningsavtalet garanterade bland annat rätten till de personliga rättigheterna, yttrandefrihet, pressfrihet, föreningsfrihet, mötesfrihet, rörelsefrihet, rätten att strejka, att själv välja yrke, akademiskfrihet, religionsfrihet, rätten till privat egendom och rätten att gifta sig.²⁹

Det lokala mottagandet av överlämningsavtalet var relativt svalt. Större delen av befolkningen svarade i undersökningar att de hellre hade varit kvar som en brittisk koloni. Reaktionen varierade från oro över att leva under kinesiskt styre till glädje över att avtal till slut hade nåtts. En politisk satiriker i Hongkong liknade avtalet med ett traditionellt arrangerat bröllop, där Hongkong var bruden som skulle giftas bort utan att ha något att säga till om.³⁰

Eric C. Ip menar att Storbritanniens mål med avtalet var att försöka hålla Hongkong separerat från Kina trots återlämnandet. Han pekar på att Hongkong har en egen verkställande, dömande och lagstiftande makt samt en lokalt ”vald” chefsminister. Även egna sociala system, möjligheten att vara ett internationellt ekonomiskt centrum utan påverkan från Kina, med möjlighet att bestämma över sina egna tullar och skattesystem, samt att kunna ge ut egna pass och ingå internationella mellanstatliga och överstatliga överenskommelser lovades.³¹

Mot slutet av 1980-talet hade de flesta i Hongkong accepterat övergången, dock visade det sig vid en undersökning 1988 att mer än hälften trodde att övergången till kinesiskt styre skulle skada deras medborgliga fri- och rättigheter. Hälften sa att de litade på Hongkongs nuvarande regim, 30 procent litade på Storbritannien och bara 20 procent

²⁸ UI, Hongkong – Historia

²⁹ Joint Declaration of the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the People's Republic of China on the Question of Hong Kong, 1984-12-19, <https://www.cmab.gov.hk/mobile/en/issues/jd2.htm>, (hämtad 2020-12-27)

³⁰ Carroll, “A concise history of Hong Kong”, s. 217.

³¹ Ip, Eric C., “Constitutional conflict in Hong Kong under Chinese sovereignty”, *Hague Journal on the Rule of Law*, Vol. 8, No. 1, s. 75–99; Davis, Michael C. “Human rights and political opposition in Hong Kong” i Biddulph, Sarah & Rosenzweig, Joshua (red.), *Handbook on Human Rights in China*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK, 2019, s. 588

litade på Kina. Över 70 procent av de som svarade ville ha kvar demokrati vid övergången och i framtiden.³²

Men bara året efter rasade förtroendet för Kina i botten på grund av massakern på Himmelska fridens torg där pansarförsedda militärer hejdlöst började skjuta in i folkmassan av många tusen demonstrerande studenter. Tusentals skadades och dödades. Reaktionen från invånarna var skräckslagenhet, chock och en otrolig sorg. Runt en miljon deltog i demonstrationerna som följde i Hongkong, de största någonsin i regionens historia. Många av de protesterande bar traditionell sorgklädsel eller en svart armbindel. De protesterande tillhörde inte heller bara ett samhällslager, studenter blandades med annars apolitiska affärsmän och anställda på av kinesiska staten ägda företag. Fastighetsmarknaden och börsen rasade. Efter ett litet tag återhämtade sig ekonomin och synen på Hongkongs framtid ljusnade, bara för att bli mer ansträngd när den nya brittiska guvernören Chris Patten med idéer om utökad demokrati tog över ämbetet 1992.³³

De brittiska reaktionerna var starka, dåvarande premiärminister Margaret Thatcher uttryckte raseri och odelad avsky över de oprovocerade morderna och lovade att genast underlätta immigrationsreglerna för Hongkongbor som ville till Storbritannien. Den brittiska regeringen avbröt genast förhandlingar och möten med Kina. Hongkongs Legislativa och Exekutiva råd bad tillsammans den brittiska regeringen att ge alla 3.25 miljoner av kolonins invånare fullt brittiskt medborgarskap med alla rättigheter som hör därtill. Tanken var då att man fick en möjlighet att lämna efter överlämnandet om förhållandena försämrades. Den brittiska regeringen nekade av två anledningar, dels hade man redan ganska stor arbetslöshet men först och främst hade det setts som en förolämpning mot det relativt nyligen påskrivna överlämningsavtalet och Kina. Istället gav man brittiskt medborgarskap till 50 000 personer med särskild ställning eller viktiga positioner, och deras familjer.³⁴

Det här kombinerat med en allmän oro att stanna kvar märktes: mellan 1984 och överlämnandet förlorade Hongkong tio procent av sin befolkning. De flesta flyttade till Kanada, Australien och USA men även Storbritannien och Nya Zeeland, inte så förvånande engelskspråkiga länder.³⁵

³² Carroll, A concise history of Hong Kong, s. 228.

³³ Nationalencyklopedin, "Hongkong"; Carroll, A concise history of Hong Kong, s. 229–230.

³⁴ Carroll, A concise history of Hong Kong, s. 230.

³⁵ Ibid., s. 235.

Sedan kom dagen för överlämningen, klockan 8 på kvällen den 30 juni 1997. Under ljuset av historiens dyraste fyrverkerishow korsade trupper från den kinesiska armén gränsen för att inta sina nya platser i garnisonerna. En stor bankett hölls samtidigt, representanterna från Storbritanniens sida, ledd av tronarvingen Prins Charles var premiärminister Tony Blair, utrikesminister Robin Cook, guvernören Chris Patten och general Charles Guthrie. Från Kinas sida var president Jiang Xemin, premiärminister Li Peng, vice premiärminister och utrikesminister Qian Qichen och general Zhang Wannian. Även representanter från större delen av världen var där tillsammans med tusentals journalister. Halv tolv halades den koloniala Hongkongflaggan och prins Charles höll sitt tal. Vid midnatt halades de brittiska flaggorna och den ansvariga för den brittiska militären i Hongkong lämnade över till sina nya kinesiska motsvarigheter.³⁶

För britten var det här en dag av delade känslor: å ena sidan markerade den det definitiva slutet på vad som en gång hade varit världens största imperium, nu begränsat till några små utspridda öar och Gibraltar. Å andra sidan kände man samtidigt en del stolthet över att man hade utvecklat Hongkong från närapå ödemark till ett globalt ekonomiskt maktcentrum.³⁷

Vad som inte var lika delat däremot var den bakomliggande oron hos Hongkongborna att Kina skulle lägga sig i för mycket i Hongkongs affärer. En kanske inte helt ogrundad sak att oro sig för. Tidigare i april hade nämligen en kommitté i det kinesiska överlämningsarbetet gått ut med två förordningar som skulle komma att gälla efter överlämnandet. Dels att demonstrationer behövde tillstånd från polisen för att få hållas och dels att lokala grupper och föreningar behövde tillstånd för att samarbeta eller associera sig med utländska motsvarigheter. Det här sågs föga förvånande som Kinas första men antagligen inte sista drag för att försöka minska Hongkongs friheter.³⁸

I det geografiska närområdet sågs överlämnandet som slutet på kolonialismen men samtidigt ett oroande tecken på Kinas ökande makt, både politisk och ekonomisk. Det fanns också en oro över att det skulle bli svårare att göra affärer med Hongkong på grund av inskränkningar.³⁹

³⁶ Ibid., s. 245–246.

³⁷ Ibid., s. 246.

³⁸ Ibid., s. 252.

³⁹ Ibid., s. 253–254.

Även i USA så vakade man noga över vad som hände. 1992 antogs lagen United States – Hong Kong Policy Act, där man i princip sa att man skulle fortsätta behandla Hongkong som ett separat territorium efter överlämningen, så länge presidenten kunde bedöma att Hongkong var tillräckligt självstyrande. Även McConnell-akten antogs. Där beslutades det att det skulle skapas bilaterala relationer med Hongkong och att regelbundna rapporter angående Hongkongs ”hälsa” skulle skrivas. Rapporter som sedan början av 1990-talet har pekat på att det finns utrymme för en utökad demokrati och yttrandefrihet. Något som Washington har varit flitiga att över åren påminna om i samband med påminnelser om löftet om ”one country, two systems”. Något som Beijing minst lika flitigt påminner är verbala angrepp på Kinas inre angelägenheter och suveränitet.

3.2 Demokrati?

Redan på 1950-talet fanns det en rörelse i Hongkong som arbetade för demokrati, dock fick den inte så stort fäste enligt Johannes Chang. Däremot växte den fram igen i starten av 1980-talet för att blomstra upp ännu mer runt ratificerandet av överlämningsavtalet. Sedan dess har demokrati alltid varit på agendan för allmänheten men det har kommit och gått i vågor av starkare intresse.⁴⁰

Den sista av Storbritanniens guvernörer, Chris Patten, gjorde ett litet försök att reformera Hongkongs politiska system. Inför valet till den lagstiftande församlingen genomförde han en del demokratiska reformer. Vid övertagandet upplöste och omformade Kina rådet.⁴¹

En av sakerna som engagerar och oroar är enligt Chang att Hongkongs lagstiftande råd (LegCo) bara är demokratiskt valt till 50 procent. Den andra hälften består av representanter från Hongkongs så kallade funktionella valkretsar, vilka till stor del består av representanter för företag. Det här resulterar i sin tur till en felrepresentation där blocket

⁴⁰ Johannes Chan, “Hong Kong’s Umbrella Movement”, *The Round Table*, Vol. 103, No. 6, pp. 571–580.

⁴¹ Nationalencyklopedin, ”Hongkong”

med majoriteten av folkets stöd, Pro-demokraterna med runt 60%, bara har 30% av störlarna i LegCo. Istället har det så kallade Pro-Beijing blocket majoritet då de får stöd av de funktionella valkretsarnas representanter.⁴²

Hongkongs de facto konstitution, The Basic Law of the Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China, fastslår att ett mål är att Hongkong ska ha en demokratiskt vald chefsminister och ett demokratiskt valt legislativt råd.

3.3 Säkerhetslagen

Det har alltid varit tänkt att Hongkong ska ha en säkerhetslag men på grund av motsättningar och impopularitet har man aldrig kommit till slag. Första försöket var 2003 och det resulterade i 500 000 protesterande och ett tillbakadraget lagförslag.⁴³

Den säkerhetslag som stiftades av Kina för Hongkong i mitten av 2020 är så pass extensiv att den av kritiker har kallats slutet för Hongkong.⁴⁴

Lagen skyndades igenom NPC på ovanligt kort tid. Kurata Toru tror att anledningen var att valet till Hongkongs lagstiftande församling var bara två månader efter. Det Pro-demokratiska blocket såg ut att få en majoritet för första gången någonsin, något som skulle tillåta dem att avvisa regeringens budgetförslag. Det skulle utlösa artikel 50 i Hongkongs konstitution vilket tillåter chefsministern att upplösa den lagstiftande församlingen. Men om även den nya lagstiftande församlingen avvisar budgeten så skulle det utlösa artikel 52 som säger att chefsministern måste avgå. Det här skulle från Beijings sida ses som en revolution eller ett aggressivt maktövertagande. Därmed skapade man en säkerhetslag som möjliggjorde diskvalificering från att ställa upp i val till lagstiftande församlingen.⁴⁵

⁴² Chan, "Hong Kong's Umbrella Movement"; Shek, Daniel T. L., "Protests in Hong Kong (2019–2020): A perspective based on quality of life and well-being.", *Applied Research in Quality of Life*, 2020-03-13

⁴³ Tom Kellogg, "Legislating Rights: Basic Law Article 23, National Security, and Human Rights in Hong Kong", 2004, *Columbia Journal of Asian Law*, vol. 17, no. 2, s. 307–370.

⁴⁴ Tsoi & Wai, "Hong Kong security law: What is it and is it worrying?"

⁴⁵ Kurara Toru, "Development of the Hong Kong Pro-Democracy Protest in to a "New Cold War": Shift from Opposing the Fugitive Offenders (Amendment) Bill to Opposing the Hong Kong National Security Law", *Asia-Pacific Review*, Vol. 27, No. 2, s. 94–108.

Lagens 66 artiklar hölls hemliga till efter den hade klubbats igenom. Lagen kriminaliserar saker som på ytan verkar helt legitimt att förbjuda: secession, att underminera centralregeringen, terrorism och att vara i sammansvärjning med en främmande makt. Men när man börjar titta på straffen och vad som definieras som de här brotten så förklaras de starka reaktionerna. Maxstraffet för brott mot lagen är livstid i fängelse, vilket även gäller icke-medborgare i Hongkong och turister. Beijing kommer sätta upp ett kontor i Hongkong med säkerhetspersonal som ska upprätthålla den nya lagen, och varken kontoret eller personalen kommer lyda under Hongkongs jurisdiktion. Kontoret kommer i särskilda fall ha makten att flytta gripna personer till Kina för att stå till svars i kinesisk domstol istället. Hongkong kommer även behöva upprätta en nationell säkerhetskommission för att genomdriva och övervaka så att lagarna följs, men Beijing kommer få placera sina egna rådgivare i kommissionen. Huvudministern kommer få makten att utse domare för rättegångar rörande de nya lagarna och rättegångar får hållas bakom lyckta dörrar, något som har väckt frågor om domstolarnas oberoende. Vidare så kommer Beijing ha sista ordet när det kommer till hur lagen ska tolkas och om den nya säkerhetslagen skulle krocka med existerande lagstiftning i Hongkong så går säkerhetslagen före. Rätten att avlyssna och övervaka folk som är misstänkta att bryta lagen har utökats.⁴⁶

Storbritannien har anklagat Kina för att den nya säkerhetslagen ska vara ett tydligt och allvarligt brott mot överlämningsavtalet. Utrikesminister Dominic Raab meddelade att Storbritanniens ställning är att säkerhetslagen utgör ett klart brott mot Hongkongs autonomi och att det är ett direkt hot mot Hongkongbornas frihet.⁴⁷

Chefen för säkerhetskontoret i Hongkong (National Security Council of the Hong Kong Government) Luo Huining, har i praktiken en högre ställd position än Carrie Lam som chefsminister enligt Toru. Att Hunining, som är en högt uppsatt medlem i CCP, hamnar i Hongkong betyder att man från Kinas håll har förlorat hoppet om Hongkongs regering, att de inte kunde få kontroll på protesterna var antagligen en av de sista dropparna.

⁴⁶ Tsoi & Wai, "Hong Kong security law: What is it and is it worrying?"

⁴⁷ Reuters, "UK says China's security law is serious violation of Joint Declaration on Hong Kong", 2020-06-01, <https://www.reuters.com/article/hongkong-protests-britain-idUSS8N2DF0AM>, (hämtad 2020-12-28)

Det här kan även betyda att positionen som chefsminister numera kan ses som en marionett-roll.⁴⁸

Något som säkerhetslagen däremot inte gör är att definiera det den kriminaliserar. Det finns ingen definition av terrorism eller konspiration med en främmande nation. Att inte veta vad exakt som är olagligt betyder då att man inte heller vad som är lagligt. Det här kan leda till en osäkerhet då man vet att en aktivitet kanske är olaglig men man är inte säker. Något som i sin tur kan leda till överförsiktighet och självcensur. Det här scenariot ger oavsett en stor fördel till den som ska tillämpa lagen och ett stort underläge till de som lagen appliceras på.⁴⁹

Redan dagen efter lagen trädde i kraft greps 10 personer vid en demonstration, den förste med en flagga med ett självständighetsbudskap på. Med det vaga språk som lagen var skriven på gör att många slogans som användes under protesterna antagligen är olagliga, däribland ”Hong Kong Independence”, ”Liberate Hong Kong”, ”Revolution of our time”. Lagen användes också för att slå ner på politiska aktivister och mer frispråkiga politiker. Ledarna för en studentgrupp som jobbade med självständighet arresterades, den yngsta var 16 år. De som inte gick att få tag på eller var utomlands fick arresteringsordrar utfärdade, för att sätta tryck på USA var en av dem som fick en arresteringsorder amerikansk medborgare.⁵⁰

Lagen användes också för att fortsätta det narrativ som Kina hade förmedlat. Protesterna i Hongkong hade varit ledarlösa, det fanns ingen riktig organisering eller organisation bakom, utan det var bara vanliga människor som deltog. Men narrativet som användes i media ägd av den kinesiska staten var att protesterna var ledda av ett fåtal förrädare som fick stöd från främmande makter. För att stilla allmänheten behövde man slå ner på Hongkong på ett sätt som följde narrativet. Men det var inre bara arresteringar och arresteringsordrar som drabbade Pro-democracy blocket, det var även insikten om att om de skulle vinna valet till Lagstiftande rådet och sedan sätta sig emot ett lagförslag från regeringen så skulle de bryta mot säkerhetslagen. Lagen gör det olagligt att lägga sig i eller ingripa i regeringens arbete. Att man sedan sköt upp valet till lagstiftande rådet ett år med COVID-

⁴⁸ Toru,” Development of the Hong Kong Pro-Democracy Protest in to a “New Cold War”: Shift from Opposing the Fugitive Offenders (Amendment) Bill to Opposing the Hong Kong National Security Law”

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

19 som motivering och på så sätt fick mer tid att försvaga Pro-democracy-blocket är enligt Toru inget sammanträffande.⁵¹

På det här sättet så behöll Kina sin hållning om protesterna, men det kom att kosta. Kanada, Australien och Storbritannien gick tillsammans ut med ett uttalande den 22 maj 2020 där de uttryckte en djup oro för vad som skulle hända med "one country, two systems"-modellen om en säkerhetslag implementerades. Den 28 maj 2020 skickade oväntat Japans vice utrikesminister en diplomatisk kallelse till den kinesiske ambassadören för att uttrycka sin, det internationella samfundets och Hongkongbornas djupa oro över NPC:s förberedelser för en säkerhetslag. Det här är ovanligt då diplomatiska kallelser är ett politiskt verktyg av högsta grad, det är ett väldigt effektivt sätt att visa stort missnöje med en annan stats aktioner.⁵² Det tyngsta slaget kom dock från USA: på en presskonferens den 29 maj 2020 sa president Donald Trump att han hade startat processen att ta fram en serie med straffande åtgärder, däribland att ta bort Hongkongs specialbehandlingsstatus som har tillåtit Hongkong att behandlas som en separat entitet från Kina, vilket har hjälpt dem från ökade tullar, embargo på vissa varor och resor. Förutom handelsrestriktioner kommer Hongkong numera inte kunna märka varor som ska säljas i USA med "made in Hong Kong" utan måste istället ha "made in China". 11 personer involverade med säkerhetslagen har även fått ekonomiska sanktioner, däribland chefsministern Carrie Lam.

Det fanns även en idé om att göra någon form av störning då värdet på Hongkongdollarn är knuten till den amerikanska dollarn, men på grund av eventuella konsekvenser i form av negativ publicitet för att ha förstört ett av världens handelscentrums ekonomi lät man bli. USA:s utrikesminister Mike Pompeo sa i ett tal den 23 juni 2020 att USA:s nuvarande policy av engagemang mot Kina som har varit på plats sedan Nixon genast måste avbrytas då det har misslyckats. Det här bytet till en mer hård linje mot Kina kommer antagligen spegla förhållandet i många år framåt.⁵³

⁵¹ Ibid.

⁵² Annie Lowrey, "What Happens When Ambassadors Get Summoned?", 2010-02-22, <https://foreignpolicy.com/2010/02/22/what-happens-when-ambassadors-get-summoned/> (hämtad 2020-12-29)

⁵³ Toru, "Development of the Hong Kong Pro-Democracy Protest in to a "New Cold War": Shift from Opposing the Fugitive Offenders (Amendment) Bill to Opposing the Hong Kong National Security Law"

Den 6 januari 2021 så arresterades ytterligare 53 politiker och aktivister misstänkta för brott mot säkerhetslagen, närmare bestämt subversiv eller omstörtande verksamhet. Gripandena tros vara kopplade till de primärvalen som Pro-democracy blocket höll i juli 2020. Primärvalen var för att få fram kandidater till valet för lagstiftande församlingen. De gripna var allt från före detta medlemmar av lagstiftande församlingen, anordnarna av primärvalen, aktivister, studenter och akademiker. Även en amerikansk advokat som hade hjälpt till att anordna primärvalen greps och fick sitt kontor genomskött. Över 1000 poliser och medlemmar från det nya säkerhetskontoret deltog i gripandena.aktionen har blivit fördömd i starkaste möjliga ordalag av 35 grupper och organisationer i ett gemensamt uttalande. De menar bland annat att det absolut inte är ett brott att fredligt delta i den demokratiska processen och hålla just primärval.⁵⁴

⁵⁴ Freedom House, "Hong Kong: Human Rights Groups Condemn Mass Arrests", Joint Statement, <https://freedomhouse.org/article/hong-kong-human-rights-groups-condemn-mass-arrests>, (hämtad 2021-01-10); Freedom House, "Hong Kong: Freedom House Condemns Mass Arrest of Prodemocracy Activists, Politicians", <https://freedomhouse.org/article/hong-kong-freedom-house-condemns-mass-arrest-prodemocracy-activists-politicians>, (hämtad 2021-01-10)

4 Analys

Analysen kommer grovt vara uppdelad efter teoriavsnittet men med en egen del för val- auktoritarianism. I varje del introduceras vilken del av teorin som vi försöker hitta i verkligheten samt vad som kommer undersökas. I slutet av varje del görs en sammanvägning.

4.1 Totalitarism

Här kommer vi undersöka ifall vi kan hitta tecken på att Hongkong har ett styrelseskick som är totalitärt, genom att använda Friedrichs och Brzezinkis modell. Det som kommer undersökas ifall Hongkong har är: (1) en ideologi, (2) ett enpartisystem, typiskt sett lett av en person, (3) en terrorpolis, (4) ett kommunikations/media-monopol, (5) vapenmonopol, (6) planekonomi. Men även vanligt förekommande är ett väldigt effektivt propaganda/indoktrinerings system, terrorstyre och en väldigt karismatisk ledare.

En ideologi

Hongkong har inte en tydlig ideologi utan är formad av att i många år ha varit en brittisk koloni som sedan övergick till kinesiska händer. Det här är synligt i rättssystemet som är en tydlig blandning av brittisk Common law och kinesisk ”customary law”.⁵⁵ Även det ekonomiska systemet är frimarknadsekonomi.⁵⁶

Ett enpartisystem

Hongkong har 17 olika politiska partier i varierande storlek indelade i två block, Pro-democracy: (Civic Party, Democratic Party, Labor Party, LSD, NWSC, PP, Professional

⁵⁵ CIA, The World Factbook – Hongkong, 2020-12-17, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/hk.html>, (hämtad 2020-12-20)

⁵⁶ CIA, “The World Factbook – Hongkong”

Commons, PTU) och Pro-Beijing: (DAB, FTU, Liberal Party, NPP, BPA; localist - AL-LinHK, CP, Democracy Groundwork, Demosisto).⁵⁷ Däremot blev partiet Hong Kong National Party förbjudet 2018, med motiveringen att det fanns en möjlighet att de skulle komma att orsaka våld och allmän oordning. Lagen som användes för att förbjuda partiet hade tidigare använts för att stoppa organiserad brottslighet.⁵⁸

En terrorpolis

Hongkongs polis skulle inte klassificeras som en terrorpolis i den mening som motsvarigheterna i Stalins Sovjetunion. Men det finns oroande rapporter om övervåld och maktmissbruk på senare år, speciellt under protesterna 2019–2020. Det rör sig om allt från massaresteranden av deltagare i protester till olämpligt våldsamt eller skadlig crowd-control⁵⁹ för att få bukt med protester. Men det finns även rapporter om övervåld vid arresteringar, speciellt från kravallpolisen och den paramilitära divisionen av polisens taktiska enhet. Av 21 arresterade personer som Amnesty intervjuade hade 18 behövt uppsöka sjukhusvård på grund av skador orsakade i samband med arresten. Amnesty menar att polisen har fullständiga rättigheter att arrestera demonstranter som slänger tegelstenar, tomflaskor eller molotovcocktails för skadegörelse eller i vissa fall våld mot tjänsteman. Men under internationell praxis (bl.a. Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials)⁶⁰ ska bara polisen använda våld när det är absolut nödvändigt och våldet ska var proportionerligt sett till målet. Men enligt Amnestys rapport så har polisen istället orsakat skador före, under och efter arrest. Övervåld innan och under arrest är som tidigare konstaterat ett brott mot internationell praxis. Våld mot en redan arresterad eller omhändertagen individ är däremot tortyr eller annan form av misshandel. Medverkande i protesterna samt gripna vittnar om att våldet har ökat stadigt desto längre protesterna pågick, något som är uppbackat av videobevis.⁶¹

⁵⁷ CIA, "The World Factbook – Hongkong"

⁵⁸ Freedom House, "Freedom in the World 2020 – Hong Kong"

⁵⁹ Engelsk term ändvänder då bra svensk motsvarighet saknas

⁶⁰ OHCHR, "Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials", 1990-09-07, <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/useofforceandfirearms.aspx> (hämtad 2020-12-20)

⁶¹ Amnesty International, "Hong Kong: Arbitrary arrests, brutal beatings and torture in police detention revealed", 2019-09-19, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/09/hong-kong-arbitrary-arrests-bru->

De flesta av de gripna blev utsatta för våld runt själva gripandet, men det finns vittnesmål från demonstranter som blev utsatta för våld under transport, på polisstationer eller i andra anläggningar. Något som enligt Amnesty i grova fall räknas som tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande behandling, något som är förbjudet i bland annat den Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna.⁶²

Vidare finns det rapporter om orimliga kroppsvisiteringar, medvetet fördröjande för tillgång till medicinsk hjälp, medvetet fördröjande för tillgång till rättslig hjälp och godtyckliga arresteringar.⁶³

Hongkongs polisstyrka, en gång beryktad som Asiens bästa har helt förlorat stödet från allmänheten under den här perioden. En undersökning gjord i oktober av Center for Communication and Public Opinion Survey vid Chinese University of Hong Kong visar att över hälften av respondenterna har noll förtroende för Hongkongpolisen, jämfört med bara 6,5 procent runt maj och juni.⁶⁴

Ett kommunikations/mediemonopol

Hongkongs de facto konstitution skyddar pressfriheten och skyddar Hongkong från den censur som appliceras i Kina. Men under senare åren har både Hongkongs och Kinas regim tillsammans med Kinavänliga företag alltmer ökat det politiska och ekonomiska trycket på medierna i Hongkong. De ökade påfrestningarna har lett till självcensur hos journalister. En annan skugga på horisonten är att ett antal lokala medieföretag har blivit uppköpta av företag från fastlandet. Kinas gripande av fem bokförsäljare från Hongkong 2015 sände chockvågor genom den väldigt frispråkiga och fristående bokpublicerings- och försäljningsvärlden i Hongkong.⁶⁵

tal-beatings-and-torture-in-police-detention-revealed/, (hämtad 2020-12-20); Amnesty International, "How not to police a protest: Unlawful use of force by Hong Kong police", 2019-06-21, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa17/0576/2019/en/> (hämtad 2020-12-20)

⁶² Ibid.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Shibani Mahtani och Timothy McLaughlin, "Dogs' vs. 'cockroaches': On Hong Kongs streets, insult take a dangerous turn, The Washington Post, 2019-11-04, https://www.washingtonpost.com/dogs-vs-cockroaches-on-hong-kong-streets-language-of-genocide-rears-its-head/2019/11/04/32498608-fea7-11e9-8341-cc3dce52e7de_story.html, (hämtad 2020-12-26)

⁶⁵ Freedom House, "Freedom in the World 2020 – Hong Kong"

Under protesterna 2019–2020 så blev medierepresentanter upprepade gånger angripna, gripna, markerade med den blå sprayfärg som polisen använde för att identifiera demonstranter, besprutade med tårgas, träffade av projektiler och hotade med skarp ammunition. Ett av de tillfällena som står ut mer är den indonesiske journalisten Veby Indah som blev skjuten i ögat med en gummikula skjuten av polisen, hon blev permanent blind i det beskjutna ögat.⁶⁶

Under Hongkongs nya säkerhetslag (se 3.3) arresterades ägaren (Jimmy Lai) till Hongkong näst största (och pro-demokratiska) tidning, Apple Daily tillsammans med två av hans söner och fyra chefer på tidningens moderbolag. De står anklagade för att ha brutit mot artikel 29 i säkerhetslagen, förbudet att samarbeta med utländska makter. Mer än 200 poliser deltog i räden mot tidningens kontor.⁶⁷

Säkerhetslagen har också lett till en exploderande självcensur, en politisk kommentator i Apple Daily avslutande sin kolumn efter 30 år av regelbundet publicerande. På liknande sätt avbröt en populär tecknare sin kolumn i en annan tidning efter varningar om att de explicita politiska budskapen kunde komma att orsaka problem med den nya säkerhetslagen. Men även retroaktiv censur har skett, digitala arkiv har rensats då oro har funnits att man inte skulle ta hänsyn till retroaktivitetsprincipen.⁶⁸

Polisen har även omdefinierat begreppet medierepresentant från att det räckte att man var medlem i en journalistunion till att man behövde vara anställd av en regimregistrerad eller välkänd internationell organisation. Någon officiell motivering finns inte, men några av de mest spektakulära bilderna som togs under protesterna, däribland många av de bilder som senare har använts för att påvisa övervåld från polisernas sida togs av frilansare. De här frilansarna skulle inte ses som journalister under polisens nya regler.⁶⁹

Det har även blivit svårare för utländska journalister att få visum, inte bara tar det längre tid utan en irländsk reporter för Hong Kong Free Press blev nekad visum. Samma sak hände New York Times Hongkongkorrespondent. I samma veva gick Times ut med

⁶⁶ Human Rights Watch "Hong Kong: Dubious Arrest of Pro-Democracy - Politician Vendetta Feared Against 2019 Protest Movement", 2020-03-27 <https://www.hrw.org/news/2020/03/27/hong-kong-dubious-arrest-pro-democracy-politician> (hämtad 2020-12-20)

⁶⁷ Sarah Cook, Hong Kong Press Freedom Suffocates under Beijing's National Security Law, 2020-10-08, <https://freedomhouse.org/article/hong-kong-press-freedom-suffocates-under-beijings-national-security-law> (hämtad 2020-12-20)

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Ibid.

att de kommer flytta sitt Hongkongkontor till Sydkorea. De många förseningarna för journalister att få visum ledde till att Foreign Correspondents' Club gick ut med ett uttalande där de kallade situationen väldigt ovanlig och sa att man skulle vara försiktig så att man inte skadade Hongkongs rykte. Svaret från representanten för Kinas utrikesdepartement i Hongkong var att Foreign Correspondents' Club skulle sluta lägga sig i Hongkongs inre angelägenheter.⁷⁰

Vapenmonopol

Hongkong är inte ett vapenmonopol, om man har licens så får man köpa, äga och sälja skjutvapen och ammunition.⁷¹

Planekonomi

Hongkong är inte en planekonomi utan har en frimarknadsekonomi som lutar sig mycket på internationell handel. Värdet på handeln med varor och tjänster som passerar Hongkong är värt ungefär fyra gånger regionens GDP. Hongkong har ingen importavgift på varor och har begränsat sina punktskatter till tobak, hög procenthaltig alkohol, olja och metanol. Hongkongdollarn är knuten till den amerikanska dollarn. Hongkongs väldigt öppna och handelsbaserade ekonomi gör den känslig för fluktuationer på den internationella marknaden. Hongkongs största handelspartner har på grund av begränsade naturresurser alltid varit Kina, ungefär hälften av regionens handel sker med dem. Stora delar av Hongkongs tillverkningsindustri har under de senaste tio åren flyttats till Kina, under samma tid har serviceindustrin exploderat.⁷²

Övrigt

Även vanligt förekommande i ett totalitärt samhälle är ett väldigt effektivt propaganda/indoktrineringssystem, terrorstyre och en väldigt karismatisk ledare.

Få skulle nog kalla Hongkongs ledare Carrie Lam en väldigt karismatisk karaktär, hon har snare blivit beskriven som en hängiven envis byråkrat. Lam har en examen från University of Hongkong och University of Cambridge. Hon klättrade från sin position som

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ GunPolicy.org, Hong Kong — Gun Facts, Figures and the Law, <https://www.gunpolicy.org/firearms/region/hong-kong> (hämtad 2020-12-21)

⁷² CIA, ”The World Factbook – Hongkong”

ansvarig för Hongkongs ekonomi och handelskontor i London till sin nuvarande position som chefsminister.⁷³

Inte heller skulle man riktigt kunna säga att Hongkong har ett effektivt propaganda-/indoktrineringssystem eller terrorstyre. Dock var det så att i september 1997 när skolorna öppnade igen efter överlämningen så var historieböckerna om Kina märkbart tunnare. Redan 1995 hade nämligen Beijing förvarnat att läroböcker kan komma att behöva ändras och tidigt år 1997 gick Kinas vice premiärminister och utrikesminister Qian Qichen ut och sa att Hongkongs läroböcker i historia bör skrivas om ”så att de är anpassade till situationen efter 1997”.⁷⁴ Det här resulterade i censureringar om sådana ämnen som kunde anses känsliga för Beijing, däribland Tibet och Taiwans historia, den otroliga svält som var resultatet av Maos Stora språng och demokratirörelserna i Kina under sent 1970- och 80-tal. Man ändrade också beskrivningen av massakern på Himmelska fridens torg och kallade det en incident. Istället lades mycket mer tid på Opiumkrigen.⁷⁵

Liknade har hänt nu på grund av den nya säkerhetslagen, skolor har blivit beordrade att rensa bort böcker och material som skulle kunna bryta mot säkerhetslagen. Utbildningsbyrån gick även ut med att material som innehåller någon form av sociala eller moraliska icke acceptabla saker ska rensas ut. Bibliotek drog även tillbaka många titlar med förklaring ett de var under granskning.⁷⁶

Sammanvägning

Det som försökte identifieras i Hongkong var (1) en ideologi, (2) ett enpartisystem, typiskt sett lett av en person, (3) en terrorpolis, (4) ett kommunikations-/mediamonopol, (5) vapenmonopol, (6) planekonomi.

Vi börjar med den första punkten, ideologi. Det gick ganska snabbt att komma fram till att Hongkong inte har en definierande ideologi utan är en blandning av sin historia som brittisk koloni och sin nutid som en speciell administrativ region tillhörande Kina.

⁷³ BBC News, ”Carrie Lam: The controversial leader of Hong Kong”, 2020-09-28, <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-48646472>, (hämtad 2020-12-21)

⁷⁴ Min översättning av ”to suit the changes after 1997.” Carroll, A concise history of Hong Kong, s. 280.

⁷⁵ Carroll, A concise history of Hong Kong, s. 280

⁷⁶ Helen Regan, Vanesse Chan, Eric Cheung, ”Hong Kong schools told to remove books that violate new law as police powers extended”, <https://edition.cnn.com/2020/07/07/china/hong-kong-schools-national-security-intl-hnk/index.html> (hämtad 2020-12-21)

Även när det kom till enpartisystem gick det snabbt att inse att Hongkong inte har ett enpartisystem utan snarare ganska många politiska partier organiserade i två stora block.

När det kommer till frågan ifall Hongkong har en terrorpolis så beror det på hur man definierar terrorpolis. Om man menar som Stalins NKVD⁷⁷ så är svaret nej. Men om man istället menar en polisstyrka som konsekvent avhumaniserar samma medborgare som de ska skydda, använder övervåld mot redan gripna och neutraliserade deltagare i protester och medlemmar i pressen och kontinuerligt bryter mot internationell praxis för hur polisen ska utöva sitt yrke och våldsmonopol; om man menar en polisstyrka som i princip helt har förlorat stödet från sin regions medborgare; om man skulle använda det som definition på en terrorpolis så skulle Hongkongs polis antagligen kvalificera sig som en terrorpolis.

Härnäst berörs ifall Hongkong kan anses ha ett kommunikations- eller mediemonopol. Det korta svaret här är nej men Hongkong lider av en hänsynslös attack på den fria median med konsekvenser att vi redan idag kan se effekterna av självcensur i journalistikaren. Vidare så har det blivit svårare och svårare för internationella journalister att etablera sig i Hongkong då bland annat visumprocessen har blivit ett verktyg i spelet.

Att Hongkong skulle ha ett vapenmonopol är lätt att avfärda men däremot krävs det licens för att äga, köpa eller sälja vapen.

Inte heller har Hongkong en planekonomi utan får tack vare överlämningsavtalet ha kvar sin frimarknadsekonomi och sin status som en av världens handelsknutpunkter.

Hongkong faller även på punkten karismatisk ledare, chefsminister Carrie Lam lär inte samla massorna bakom sig inom den närmaste tiden.

Hongkong har inte ett propaganda- eller indoktrineringsystem enligt det konventionella sättet (om det nu ens finns något sådant). Det man istället har är lite historieomskrivning efter order från Kina där man bland annat skrev om läroböcker i historia så att de blir bekvämare för Kina och rensade ut sådant som var för obehagligt.

Om en sammanvägning skulle göras så skulle jag säga att Hongkong har definitiva drag av totalitarism men inte uppfyller tillräckligt många av förutsättningarna i Friedrichs och Brzezinkis modell för att kallas en totalitär regim.

⁷⁷ Narodnyj komissariat vnutrennich del/ Народный комиссариат внутренних дел/ Folkkommissariatet för inrikes ärenden

4.2 Auktoritarianism

Här kommer vi undersöka ifall vi kan hitta tecken på att Hongkong har ett styrelseskick som är auktoritärt genom att använda Linz modell. Linz modell har fyra delkrav: begränsad politisk pluralism, frånvaro av en överhängande guidande ideologi, frånvaro av intensiv eller storskalig politisk mobilisering, en ledare (eller i undantag en liten grupp). För fördjupad förklaring se 3.2.2.

Begränsad politisk pluralism

Hongkong har som tidigare visat en politisk pluralism med 17 aktiva politiska partier (se 4.1 under Ett enpartisystem). Det största Beijing-vänliga partiet är Democratic Alliance for the Betterment and Progress of Hong Kong (DAB) och de största partierna i Pro-democracy blocket är Civic Party (CP) och Democratic Party. CCP (Chinese Communist Party) är inte officiellt registrerat i Hongkong men har mycket stort inflytande.⁷⁸

Frånvaro av en överhängande guidande ideologi

Hongkong har som tidigare visat inte en tydlig ideologi.

Frånvaro av intensiv eller storskalig politisk mobilisering

Hongkong har sett gott om politisk mobilisering i form av demonstrationer och protester. De två stora protesterna under de senare åren har varit Umbrella Movement/ Occupy Central Movement 2014 och protesterna 2019–2020.

Tanken med Occupy Central Movement var från början att det skulle vara en fredlig respektfull samhällsdebatt om olika politiska modeller och sätt att reformera Hongkongs politiska system. Det hela var organiserat av en professor i juridik vid University of Hong Kong, Benny Tai. Mot slutet skulle det göras ett val mellan tre olika modeller och den vinnande skulle jämföras mot ett förslag som Hongkongs regering la fram. Därefter skulle

⁷⁸ Freedom House, "Freedom in the World 2020 – Hong Kong"

man ha en omröstning med ett extensivt antal deltagare där man röstade mellan det förslaget som hade kommit fram genom Benny Tais procedur och regeringens förslag. Om resultatet blev att folket inte föredrog regeringens modell så skulle man göra en icke-våldsam civil olydnads ockupation av Hongkongs finansiella hjärta, ett område som heter Central.⁷⁹ 4.2

Den modell som sedan ställdes mot regeringens förslag innehöll idén om nomineringar från folket till politiska ämbeten. Något som från Centralregeringen i Beijings sida inte ens fick var med på bordet. Runt den här tidpunkten gav Centralregeringen ut ett policydokument⁸⁰ angående ”One country, two systems”-styret. Chan menar att vad som sades i dokumentet inte kom som en överraskning men att sättet det sades på och kontexten det sattes i var överraskande. Vad som var nytt var däremot att det konstaterades att den nivån av självstyre som Hongkong nu hade var den nivån som de kommer få åtnjuta. Centralregeringen ville också att Hongkongs domare skulle ställas mot samma krav som chefsministern, nämligen att vara patriotisk mot Kina. Chan anser att just på grund av att policydokumentet berörde så känsliga saker som rättsväsendets oberoende möttes publikationen av uppretade reaktioner.⁸¹

När Den Nationella Folkkongressens Stående Kommitté⁸² kort därefter beslutade att nomineringarna för Hongkongs nästa chefsminister skulle skötas av en hårt kritiserad nomineringskommitté och inte komma från allmänheten så steg missnöjet enligt Chan. Kommittén var kritiserad på grunden av att den var ihopsatt efter fördelningen av platser i LegCo och därmed inte var representativ. Det gjorde det också i princip omöjligt för en Pan-demokratisk kandidat att bli vald till chefsminister.⁸³

⁷⁹ Chan, “Hong Kong’s Umbrella Movement”, s. 571–580.

⁸⁰ Ett så kallat White Paper: “White Paper on The Practice of the 'One Country, Two Systems' Policy in the Hong Kong Special Administrative Region.” State Council, the People's Republic of China, 10 June 2014.

⁸¹ Chan, “Hong Kong’s Umbrella Movement”, s. 571–580.

⁸² Författarens översättning av (The) Standing Committee of the National People's Congress, förkortat NPCSC

⁸³ Chan, “Hong Kong’s Umbrella Movement”, s. 571–580; Benny Tai, Scott Veich, Richard Cullen, Pursuing Democracy in an Authoritarian State: Protest and the Rule of Law in Hong Kong.”, *Social & Legal Studies*, Vol. 29, No. 1, s. 107–145.

Protesterna som efterföljde det här beräknas att på sin höjd ha engagerat närmare 1,2 miljoner av Hongkongs 7,2 miljoner invånare.⁸⁴ Protesterna i helhet var ganska okoordinerade och hade ingen riktig ledare eller organisation bakom sig. I princip inga av kraven som ställdes av de protesterande fick genomslag eller bemöttes. Namnet Umbrella Movement kommer från att när polisen utan åtskiljning började skjuta in tårgas i folksamlingar så började folk ta med paraplyer så att man kunde använda det som en hemmagjord sköld mot tårgasprojektilerna.⁸⁵

Proteserna 2019–2020 härrörde enligt Matthew från ett förslag från Hongkongs huvudminister Carrie Lam om att göra en ändring i lagen om utlämning till andra stater. Förslaget innebar att om brottet som den misstänkte var anklagad för var tillräckligt allvarligt kunde utlämning ske oavsett stat. Tidigare hade lagen slagit fast att utlämning till bland annat Kina inte fick ske. Förslaget skulle även ändra vem som tar det exekutiva beslutet om utlämning och lägga det på chefsministern istället för Hongkongs regering.⁸⁶

Utlämningar mellan Hongkong och Kina är ett känsligt ämne enligt White, det här då det finns en hel del avhoppare från Kina samt Kina kritikerbosatta i Hongkong. White pekar på den uppmärksammade händelsen då ägaren och ett antal anställda i en bokhandel med Kinakritisk litteratur i Hongkong blev olovligt gripna av Kina.⁸⁷ White nämner även en annan bokförsäljare som valde att flytta från Hongkong i samband med att lagförslaget lades fram med motiveringen att han inte upplevde att Hongkong kunde skydda honom.⁸⁸

Matthew White menar att trots Carrie Lams nekande om att lagförslaget lades fram på Kinas order så är det fullt tänkbart då artikel 48 i Hongkongs konstitution fastslår en lydnessplikt till PCR (People's Republic of China) när det kommer till frågor som de anser vara väsentliga.⁸⁹

Protesterna som uppstod gick från att vara 2500 personer första veckan i juni 2019, till en respektive två miljoner de kommande två helgerna. Protesterna gick enligt White

⁸⁴ Eric C Ip, "Constitutional conflict in Hong Kong under Chinese sovereignty", *Hague Journal on the Rule of Law*, Vol. 8, No. 1, s. 75–99.

⁸⁵ Chan, "Hong Kong's Umbrella Movement", s. 571–580.

⁸⁶ White, Matthew, "The Legal Crisis Behind the Hong Kong Protests", *Quadrant Magazine*, Vol. 63, No. 9, 2019, s. 10–13; Shek, "Protests in hong kong (2019–2020): A perspective based on quality of life and well-being."

⁸⁷ Michael C Davis, "Human rights and political opposition in Hong Kong" i Biddulph, Sarah & Rosenzweig, Joshua (red.), s. 591.

⁸⁸ White, "The Legal Crisis Behind the Hong Kong Protests", s. 10–13.

⁸⁹ Ibid.

från att vara fredliga och respekterade från ordningsmaktens sida till att mötas med tårgas och gummikulor.⁹⁰

En ledare

Hongkongs chefsminister väljs av en 800 personer stor valkommitté, men utses av Kinas centralregering.⁹¹

Dock säger artikel 48 i Hongkongs konstitution att Hongkongs chefsminister ska ”...implement the directives issued by the Central People’s Government in respect to relevant matters...”⁹² Central People’s Government är i konstitutionen synonym med State Council of the People’s Republic of China eller Folkrepubliken Kinas statsråd, vilket är det officiella namnet på Kinas centralregering.

Sammanvägning

Det som försökte identifieras i Hongkong var begränsad politisk pluralism, frånvaro av en överhängande guidande ideologi, frånvaro av intensiv eller storskalig politisk mobilisering och en ledare.

Här gäller samma sak som konstaterades i 5.1.1, Hongkong har en politisk pluralism och har ingen tydlig guidande ideologi.

Hongkong har under de senaste tio åren sett två stora protester eller politiska mobileringar. Dels Occupy Central som sedan växte till Umbrella Movement 2014 och sedan protesterna 2019–2020. Umbrella movement växte fram ur en redan känslig situation kombinerat med nedslagningar på Hongkongs rättsväsende, självstyrande och utlovade demokrati. Protesterna 2019–2020 härrörde ur Hongkongs chefsministers lagförslag om utlämning. Lagen hade gjort det möjligt att utlämna medborgare till Kina, något som tidigare hade varit strängt förbjudet. Något som är och var känsligt då Hongkong har blivit en sorts fristad för folk som har flytt från Kina. Det teorieras att lagförslaget kan ha

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Chi- Kenung Leung, ”Hong Kong”, *Encyclopedia Britannica*, <https://www.britannica.com/place/Hong-Kong>, (hämtad 2020-12-30)

⁹² The Basic Law of the Hong Kong Special Administrative Region of the People’s Republic of China

kommit direkt från PRC genom Chefsministerns lydnadsplikt enligt artikel 48 i Hongkongs konstitution.

Hongkong har mycket riktigt en ledare men som nämnt ovan så har hen lydnadsplikt till Kinas centralregering.

Om en sammanvägning skulle göras så skulle jag säga att Hongkong har drag av att vara en auktoritär regim enligt Linz modell, men saknar vissa grundläggande delar och kan därmed inte fullt ut kallas auktoritärt.

4.3 Valauktoritarianism

Här kommer det undersökas ifall vi kan hitta tecken på att Hongkong har ett styrelseskick som kan se som valauktoritarianism, genom att använda Schedlers modell och Levitsky och Ways vidareutveckling. Valauktoritarianism är i grund och botten en auktoritär regim som ordnar val och accepterar någon form av politisk pluralism bara för att kunna påstå att de är demokratiska.

Vi har två undergrupperingar, dels den konkurrenskraftiga där de styrande kan förlora makten i valen och dels den hegemoniska, där makten är säker och valen är riggade. Det som enligt Levitsky och Way definierar en konkurrenskraftig valauktoritarianism är att regimen återkommande bryter mot minst en av enligt dem tre definierande karaktärsdrag av demokrati: (1) fria val, (2) extensiva skydd för de medborgliga rättigheterna, (3) rimligt lika villkor. Brott mot de rimligt lika villkoren sker bland annat när (1) statliga intuitioner missbrukas med syftet att stärka det egna partiet och försvåra för motståndarna, (2) de sittande med makten är systematiskt gynnade på oppositionens bekostnad, (3) oppositionens förmåga att organisera sig och motståndskraftigt ställa upp i valen är allvarligt nedsatta.

Fria val

Av LegCo's 70 platser är som tidigare nämnt 35 valda genom direkta val i fem geografiskt uppdelade områden. 30 är valda av de funktionella valkretsarna.⁹³ De fem sista

⁹³ Se mer i 2.2

är valda efter nomineringar från Hongkongs 18 distriktråd. I valet 2016 vann en gräsrotsrörelse som växte fram ur 2014 års Umbrella Movement sex platser, övriga pro-demokratiska partier 23 platser, en fristående vann en plats och pro-Beijing blocket vann 40 platser.

I distriktsvalen i november 2019 så vann Pro-Democracy kandidater 389 av 452 platser, en jordskredsseger då Pro-Beijing kandidater gick från 300 platser till 58.⁹⁴ En trolig bieffekt av de vid tillfället fortfarande pågående protesterna.

Kina och CCP har stort inflytande över politiken i Hongkong, inte minst genom folkkongressens (NPC) förmåga att utfärda interpretationer om hur Hongkongs konstitution ska förstås. Men även genom att många stora företag i Hongkong ägs av personer med knytningar till NPC eller CPPCC, genom lobbying eller genom trakasserier av medlemmarna i valkommittén.⁹⁵

Extensiva skydd för de medborgliga rättigheterna

Religionsfriheten är i princip fullständig i Hongkong. Till och med den spirituella gruppen Falun Gong som klassificeras som en sekt i Kina är tillåten.⁹⁶

Den akademiska friheten är inte riktigt en ledstjärna som efterföljs. Universitetspersonal får fortfarande skriva och föreläsa fritt och universitetscampusen är fortfarande en livlig miljö för att diskutera politik. Men på senare tid har regimen och representanter från Kina börjat revidera och lägga sig i universitetens arbete. Vid flera tillfällen under de senare åren har universitetspersonal officiellt varnat studenter för att delta i demonstrationer eller självständighetsrörelser, underförstått att de kan få sanktioner om de inte lyssnar.⁹⁷

Under 2019 blev universiteten, både studenter, fakulteten och lärare, varse om ett ökat tryck då Hongkongs myndigheter försökte gör allt i sin makt för att minska protesterna. I september organiserades demonstrationer av studenter och föreläsningsbojkotter. Hongkongs utbildningsmyndighet gick ut och meddelade att sådant beteende var ett brott mot reglerna och att deltagare mycket väl kunde komma att bestraffas. Myndigheten hade även instruerat universitetens lärare att svara neutralt eller undvikande på ”svåra

⁹⁴ Freedom House, “Freedom in the World 2020 – Hong Kong”

⁹⁵ Ibid

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ Ibid.

frågor” om protesterna och annat runt dem. När förbudet mot ansiktsmasker infördes i oktober försökte man få skolorna att hjälpa att upprätthålla förbudet.⁹⁸

I november 2019 belägrade polisen två universitet som protesterande studenter använde som bas, Hong Kong Polytechnic University och Chinese University of Hong Kong. Dödläge mellan polisen och demonstranter uppstod på Hong Kong University och City University of Hong Kong. Belägringen av Hong Kong Polytechnic University drogs ut och höll på i nästan 14 dagar. Tusental tårgaspatroner användes för att få ut studenterna och det hela slutade i ett tusental arrester. Många universitet valde att ställa in resten av terminens föreläsningar.⁹⁹

I april samma år så blev en sociologiprofessor vid Chinese University of Hong Kong och juridikprofessor Benny Tai vid Hong Kong University dömda för uppvigling och för att ha planerat störande av den allmänna ordningen vid 2014 års Umbrella Movement/ Occupy Central Movement. De dömdes båda till 16 månaders fängelse, trots att domaren i fallet anmärkte att de åtalades mål hela tiden var en fredlig och ickevåldsam aktion.¹⁰⁰ University of Hong Kong valde sommaren 2020 att avskeda Benny Tai. Annie Boyajian vid Freedom House beskrev Benny Tai som en respekterad auktoritet i demokratiarbete och menar att hans avskedande visar hur starkt CCP:s stryptag runt Hongkong är. Hon menar att det är tydligt att University of Hong Kongs beslut är styrt av påtryckningar från Beijing för att sanktionera honom för hans arbete med Umbrella Movement/ Occupy Central Movement och hans extensiva demokratiarbete. Boyajian beskriver vidare Tais avsked som ett slag mot University of Hong Kongs ställning som ett av Hongkongs mest prestigefyllda universitet och inte minst mot Hongkongs akademiska frihet.¹⁰¹

Angående rätten att uttrycka sina åsikter, personliga och privata, utan att behöva vara orolig för övervakning eller repressalier så har Hongkong det godtagbart. Det finns en viss oro att säkerhetsmyndigheter i Kina övervakar och katalogiserar deltagare i protes-

⁹⁸ Ibid.

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Ibid.

¹⁰¹ Freedom House, “Hong Kong: Freedom House Condemns Dramatic Attacks on Political Rights”, <https://freedomhouse.org/article/hong-kong-freedom-house-condemns-dramatic-attacks-political-rights> (hämtad 2020-12-25)

terna. Det fanns även en oro över ansiktsigenkännande teknologi under protesterna. Miss-tänkta resultat av övervakningen sågs när personal hos Cathay Pacific Airways (delägt av kinesiska staten) avskedades för att ha deltagit i eller stöttat protesterna på sin fritid.¹⁰²

Mötesfriheten står inskriven i Hongongs konstitution, men ordningslagen kräver att organisatorerna skickar in en förfrågan som måste få grönt ljus minst sju dagar i förväg. Myndigheternas tröttnad på protester började enligt Freedom House märkas under protesterna 2014 då mängden våld från ordningsmakten ökade, däribland aktiva ingripande, aggressiva metoder för crowdcontroll och mer liberalt användande av tårgas och pepparspray. Under protesterna 2019–2020 hotade poliserna vid flera tillfällen med skarp ammunition, en deltagare i protesterna skottsbadades i en incident i november. Demonstranterna har från officiellt håll blivit kallade terrorister.¹⁰³

Vid upprepade tillfällen har poliserna skrikit öknamn mot deltagare i protesterna, däribland undermenniskor och kackerlackor. Vid ett tillfälle som finns videodokumenterat så skriker en polis ”Remember you are not even worthy to be human, you are just an animal. You’re an animal, you’re a cockroach”.¹⁰⁴ Att avhumanisera en grupp människor genom att likna dem vid djur, ohyra, insekter eller en sjukdom är något som nämnvärt användes av nazisterna om judar och av hutus mot tutsis vid folkmordet i Rwanda. Att avhumanisera en grupp genom att kalla dem kackerlackor är att placera dem väldigt långt ner. Allison Skinner vid University of Georgia menar att just kackerlackor som exempel sticker ut då kackerlackor är nära förknippat med att man har ett ohyraangrepp, något som man måste stampa ut innan det tar över. Det uppmuntrar och förstärker känslan att det är en plikt att möta med våld och kraft.¹⁰⁵

Deltagarna i protesterna har även kallats kackerlackor i officiella kanaler. Junior Police Officers’ Association skrev den 4 augusti följande:” Even though the rioters don’t like being called ‘cockroaches,’ how you’re acting is indeed like cockroaches. Cockroaches, please stop.”.¹⁰⁶

¹⁰² Freedom House, “Freedom in the World 2020 – Hong Kong”

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Shibani Mahtani, Twitter post, 2019-11-02, <https://twitter.com/ShibaniMahtani/status/1190580119716401152?s=20> (hämtad 2020-12-25)

¹⁰⁵ Mahtani och McLaughlin, ”Dogs’ vs. ‘cockroaches’: On Hong Kongs streets, insulut take a dangerous turn”

¹⁰⁶ Ibid.

David Livingstone Smith, professor i filosofi vid University of New England håller med om att användandet av sådana här nedsättande förolämpningar kan leda till en uppriktig dehumanisering av den utsatta gruppen. Han lägger till och bekräftar att om man kallar en grupp kackerlackor så börjar man omedvetet tro att de är undermänniskor. Smith menar vidare att det här är en indikator på en allt mer farlig situation, något som kan leda till en mer farlig situation eller båda.¹⁰⁷

Hongkong har historiskt sett haft en färgsprakande och diversifierad scen av icke-statliga intuitioner (NGOer), men under protesterna 2019–2020 har aktiva och högre uppsatta i NGOer blivit utsatta och till och med angripna, även utanför protesterna. Kinesiska statstjänstemän häcklade aktivister om pratade om Hongkong vid FN. Flertalet aktivister vid olika NGOer blev arresterade under perioderna när protesterna pågick när de var med och organiserade saker till och runt protesterna. Amnesty Internationals Hongkong filial blev utsatt för en raffinerad cyberattack, den troliga förövaren är Kina.¹⁰⁸

Gällande diskriminering skyddar Hongkongs anti-diskrimineringslagar inte LGBT+-personer explicit. En domstol beslutade i februari 2019 att transpersoner inte får ha det könet som de identifierar sig som på sina ID-kort utan att ha genomgått könskorrigering.¹⁰⁹

Under protesterna 2019 så aktiverades även Förordningen om nödsituationer, vilket gav Hongkongs chefsminister den absoluta makten att censurera media, deportera medborgare, konfiskera privat, offentlig och företags egendom och skriva om påföljderna för lagbrott till livstidsfängelse. Förordningen tillåter även chefsministern att lägga till i, ändra i eller skjuta upp lagförslag. Det tillåter även utfärdandet av dekret som bryter mot eller motsäger existerande lagar, även om det skulle vara delar av Hongkongs konstitution. Lagen tillåter även chefsministern att ostraffat bryta mot artikel 64 i Basic law som säger att chefsministern ska följa lagen och hållas till svars av Lagstiftande församlingen samt implementera lagar som Lagstiftande församlingen har röstat igenom och upprätthålla de redande existerande. Chefsministern har alltså i ett läge av upplevd nödsituation ett sätt att använda lagen för att bryta mot Hongkongs de facto konstitution. Det finns också artikel 18.4 i Basic law som ger NPCSC förmågan att förklara undantagstillstånd i

¹⁰⁷ Ibid.

¹⁰⁸ Freedom House, "Freedom in the World 2020 – Hong Kong"

¹⁰⁹ Ibid.

Hongkong och CPG att implementera relevanta lagar i Hongkong. En politisk kommentator menade att det här i praktiken skulle tillfälligt upphäva Basic law och övriga konstitutionella rättigheter för Hongkongs befolkning, samt signalera slutet på Hongkong så som vi ser det idag. Dock att upphäva Basic law med 18.4 skulle ironiskt nog betyda att man förlorar makten att upphäva i samma sekund som det går igenom då 18.4 som sagt är en del av Basic law.¹¹⁰

Fristående media berördes i 4.1 och 3.3, men en kort sammanfattning är att den fria median är under angrepp från regimen. Journalister arresteras under den nya säkerhetslagen, det försvåras för internationella journalister att vara aktiva i Hongkong och begränsad respekt visas mot de journalister som rapporterar vid protester.

Rimligt lika villkor

Svaret på att pro-Beijing blockets majoritet har minskat har varit att ändra spelets regler för att försvåra för pro-demokratiska och nya kandidater. När kandidaterna skulle sväras in efter valet 2016 valde några kandidater på den pro-demokratiska sidan att ändra sina eder som en form av protest. Två av kandidaternas eder nekades och de diskvalificerades från att ta sina platser. NPC valde att publicera en intressant tolkning av Hongkongs konstitution, den innebar att man i framtiden kommer behöva ta sina eder uppriktigt och högtidligt. Både Hongkongs högsta domstol och domstolen för slutgiltiga överklaganden höll med i beslutet att diskvalificera de två kandidaterna.¹¹¹

I juli 2017 godkände en domstol Hongkongs regerings förfrågan att ta bort ytterligare fyra medlemmar i LegCo för att de hade varit för politiska i sin ed, det här trots att ederna hade blivit godkända vid tillfället. Fyra av de sex platserna gick till omval, men bara två lyckades bli omvalda av pro-demokratiska kandidater. De två andra kandidaterna valde att överklaga, en förlorade, den andra valde att lägga ner efter överklagan efter ett tag på grund av att de var psykologiskt och finansiellt utmattande. Hon blev senare nominerad i ett annat val men valmyndigheten nekade nomineringen på grund av hennes tidigare ställningstaganden.¹¹²

¹¹⁰ Eric C Ip, "Hong Kong - constitutional limits on emergency powers amid the 2019 crisis", *Public Law*, Vol. 2020, No. 1, s. 182–185.

¹¹¹ Freedom House, "Freedom in the World 2020 – Hong Kong"

¹¹² Ibid.

Sammanvägning

Det som skulle identifieras var ifall Hongkong skulle kunna klassificeras som en hegemonisk valauktoritarianism (HVA) eller en konkurrenskraftig valauktoritarianism (KVA). Om det skulle vara en HVA så kommer vi hitta en auktoritär regim som ordnar val men där opposition inte har någon chans att vinna då valen i princip är riggade men en opposition får fortsätta existera för att skapa en bild av en demokratisk regim. I en KVA så finns det en möjlighet för de styrande att förlora makten. Regimen bryter också mot minst en av följande: Fria val, extensiva skydd för de medborgliga rättigheterna eller rimligt lika villkor. Med brott mot rimligt lika villkor menas att statliga intuitioner missbrukas med syftet att stärka det egna partiet och försvåra för motståndarna, att de med makten är systematiskt gynnade på oppositionens bekostnad eller att oppositionens förmåga att organisera sig och motståndskraftigt ställa upp i valen är alvarligt nedsatta.

Hongkong har på papperet fria val i den meningen att det inte finns rapporter om att de är riggade och oppositionen har haft val då det har presterat betydligt bättre än förväntat. Men den stora kontroll som CCP har över spelplanen märks av och attackerna mot oppositionen med hjälp av den nya säkerhetslagen gör att jag i praktiken inte skulle kalla Hongkongs val fria.

När det kommer till extensiva skydd för de mänskliga rättigheterna så är det bitvis bra och bitvis värre. Religionsfriheten är i princip så intakt den kan vara men den akademiska friheten är lidande både när det gäller utbildningsmyndigheten och universitetens ledning som varnar studenter för sanktioner om de deltar i protester, till avskedningar av personal som utanför arbetet har organiserat sig i pro-demokratiska aktiviteter.

Rätten att uttrycka sig utan att behöva oroa sig för övervakning och bestraffning tros vara ganska stark men det finns en legitimerad oro över att säkerhetsmyndigheter i Kina övervakar och katalogiserar vad de skulle tolka som övertramp.

Mötesfriheten är officiellt garanterad enligt konstitutionen men är dels administrativt begränsad och Hongkongs regering och administration är trötta på protester vilket fortfarande inte är en giltig orsak till övervåld mot deltagare i protesterna eller att från officiellt håll försöka avhumanisera dem.

Organisationsfriheten är även den osäkrare än vad den brukade vara, aktiva i NGOer har blivit måltavlor även utanför sitt jobb, kinesiska representanter till FN häcklade inbjudna aktivister från Hongkong när de pratade i FN och Amnesty i Hongkong blev utsatt för ett cyberangrepp, troligtvis från Kina.

Hongkongs lagar mot diskriminering skyddar inte uttryckligt LGBT+-personer och sedan ett domstolsbeslut i 2019 så måste transpersoner ha sitt biologiska kön på identitetshandlingar.

Hongkongs nödlag aktiverades under protesterna 2019, den tillåter chefsministern att oinskränkt censurera media, konfiskera egendom, deportera medborgare, och i princip stifta lagar själv. Den tar även i princip bort de konstitutionella bestämmelserna som finns för att balansera chefsministerns makt. Även Kina kan förklara nödläge i Hongkong vilket i princip skulle återinkorporera Hongkong i Kina oavsett vad överlämningsavtalet säger.

Gällande rimligt lika villkor så blir de med makt gynnade på oppositionens bekostnad. Oppositionens förmåga att organisera sig och motståndskraftigt ställa upp i valen är alvarligt nedsatt på grund av de i maktens förmåga att motarbeta. Och om man skulle kalla användandet av domstolarna för att neka oppositionen att ta sina platser i lagstiftande församlingen att missbruka statliga intuitioner med syftet att stärka det egna partiet så är även den uppfylld.

Om en sammanvägning skulle göras så skulle jag säga att Hongkong visar mer en tydliga tecken på att kunna ses som en konkurrenskraftig valauktoritarianism enligt Schedlers, Levitsky och Ways modell.

Däremot uppfyller Hongkong inte kravet för hegemonisk valauktoritarianism då oppositionen fortfarande har en chans i valen.

4.4 Övriga

Här kommer de övriga styrelseskicken som nämndes i teoridelen undersökas: delegativ demokrati, delegativ semidemokrati och semi-auktoritarianism. En delegativ demokrati baseras på att den som får makten i valet endast är begränsad av hur länge man får sitta vid makten, annars finns inga spelregler. Delegativ semidemokrati är om man även uppfyller semidemokrati målet.

Semi-auktoritarianismen är en omklassificering av en övergångsdemokrati som medvetet har så många brister att det inte borde kallas en demokrati.

Delegativ demokrati

Hongkong har en maktfördelning som må vara skadad men det är inte ett konstitutionslöst samhälle med en enväldig diktator vid makten. Då Hongkong inte uppfyller kravet för att vara en delegativ demokrati kan det inte heller vara en delegativ semidemokrati

Semi-auktoritarianism

Hongkong har aldrig varit klassificerat som övergångsdemokrati då hon var en brittisk koloni sedan mitten av 1800-talet.

5 Diskussion

I det här avsnittet så kommer jag diskutera några saker som har nämnts i tidigare kapitel men som jag tycker är värda att vrida och vända lite extra på. Den andra frågeställningen, vilka punkter i överlämningsavtalet kan man argumentera för att Kina ha brutit mot kommer också tas upp. Annat som kommer lyftas är: vad tror jag framtiden bär för Hongkong och vad skrämmer mig mest angående situationen i Hongkong. Andra små reflektioner och förslag till framtida forskning kommer även lyftas.

Gällande vilka punkter i överlämningsavtalet kan man argumentera för att Kina ha brutit mot så skulle jag anse att mötes- och organisationsfriheten samt rätten att demonstrera är hotad. Främst i och med de våldsamma nedslagningarna på protesterna och hanteringen av de protesterande. I och med den behandlingen som gripna vid demonstrationerna i vissa fall blev utsatta för så har brott mot de så kallade personliga rättigheterna skett. Inskränkningarna i press- och yttrandefriheten både genom säkerhetslagen och dess efterverkningar, försvårandet för internationella journalister och våldet mot journalister skulle jag klassificera som ett brott mot de två rättigheterna.

Men vad skulle det här kunna få för konsekvenser? Storbritannien kommer troligen inte göra något förutom att fortsätta fördöma saker. Säg hypotetiskt att Storbritannien skulle ta Kina till domstol för brott mot överlämningsavtalet. Oavsett om de skulle vinna eller förlora målet så skulle de med största sannolikhet mötas av otroliga ekonomiska sanktioner från Kina. Man får inte glömma att Kina minst sagt är ett ekonomiskt krafthus. Om Kina bestämde sig att starta ett handelskrig med Storbritannien så är det ganska klart redan från början vem som kommer komma ut ur det med minst skada tagen. Speciellt nu eller i närtiden när Storbritannien redan har en ömtålig situation med höga tal av COVID-19 fall och precis är färdiga med Brexit processen.

Vad tror jag om framtiden för Hongkong? Det är en svår fråga, speciellt eftersom det hela är en så pass pågående situation. Den senaste stora märkvärda händelsen skedde mindre än en vecka innan färdigställandet av det här arbetet. Men jag tror att det kommer fortsätta vara ungefär som det är nu, man kommer utnyttja säkerhetslagen för att trycka ner oppositionen och median. Eftersom säkerhetslagen tillåter livstidsstraff så kan man

ganska enkelt underminera delar av oppositionen och median. Och samtidigt på det sättet skämma resten av den till tystnad eller självcensur.

Det här kopplar ganska nära till de delar som skrämmer mig mest av situationen. Det är dels hur öppet för tolkning vissa av delarna i säkerhetslagen lämnades. Om det inte är tydligt vad som är och inte är olagligt hur ska man då gemene man veta vad man får göra och inte göra. Och hur ska man kunna veta att domstolarna har rättvisa rättegångar och inte bara ger meningsmotståndare livstidsdomar. Därför skrämmer även den ökade aggressiviteten mot journalister mig, speciellt gripandet av Apple Dailys chef Jimmy Lai. Det här kombinerat med oklarheten i lagstiftningen leder till en självcensur hos journalistkåren som är samhällsfarlig.

Andra saker som är värda att ta upp till diskussion är den omskrivningen av historia som vi har sett, framförallt i läroböcker. Det bådär sällan något gott. Speciellt när ordern är rensa bort sådant som skulle kunna vara obehagligt för Kina.

Vidare så berörde jag att Hongkongs chefsminister har lydnadsplikt tills Kinas centralregering. Det skulle kunna leda en till tolkningen att Hongkong inte har en ledare i form av chefsministern utan styrs av en liten grupp i form av kinas centralregering. Det är fullt möjligt att det i någon utsträckning är så, att chefsminister får direktiv och styr efter vad centralregeringen säger. Men det finns inget greppbart stöd för att säga att det är så det går till. Akademiker teoretiserar om att det skulle kunna vara så eftersom det finns mandat för det och den nuvarande chefsministern har försökt driva igenom väldigt kinavänliga lagar.

När det kommer till framtida forskning så har jag några förslag. Om man kliver lite bort från just mänskliga rättigheter så skulle det vara jätteintressant att titta på hur kollisionen mellan Hongkongbornas identitet formad av att ha varit en brittisk koloni i många år krockade med den kinesiska identiteten vid och efter överlämnandet. Om man istället vill hålla sig inom mänskliga rättigheter så kan man titta närmare på själva protesterna och de rättighetskränkningar som skedde under dem. Här finns gott om material, både i form av rapporter från Amnesty och liknande men även otroligt mycket video, bilder och ögonvittnesmål. Vidare forskning rörande just det här området skulle kunna vara att prova andra teorier om icke-demokratiska regimer för att se om Hongkong passar ännu bättre in i en annan teori.

Referenser

Amnesty International, ”Hong Kong: Arbitrary arrests, brutal beatings and torture in police detention revealed”, 2019-09-19, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/09/hong-kong-arbitrary-arrests-brutal-beatings-and-torture-in-police-detention-revealed/>, (hämtad 2020-12-20)

Amnesty International, ”How not to police a protest: Unlawful use of force by Hong Kong police”, 2019-06-21, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa17/0576/2019/en/> (hämtad 2020-12-20)

BBC News, ”Carrie Lam: The controversial leader of Hong Kong”, 2020-09-28, <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-48646472>, (hämtad 2020-12-21)

Brooker, Paul, *Non-democratic regimes*, Third edition., Palgrave Macmillan, Houndmills, Basingstoke, Hampshire, 2014

Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, tredje upplagan, Liber, Stockholm, 2018

Carroll, John Mark, *A concise history of Hong Kong*, Rowman & Littlefield, Lanham, 2007

Chan, Johannes, ”Hong Kong’s Umbrella Movement”, *The Round Table*, Vol. 103, No. 6, s. 571–580.

CIA, *The World Factbook – Hongkong*, 2020-12-17, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/hk.html>, (hämtad 2020-12-20)

Cook, Sarah, ”Hong Kong Press Freedom Suffocates under Beijing’s National Security Law”, 2020-10-08, <https://freedomhouse.org/article/hong-kong-press-freedom-suffocates-under-beijings-national-security-law> (hämtad 2020-12-20)

Davis, Michael C. ”Human rights and political opposition in Hong Kong” i Biddulph, Sarah & Rosenzweig, Joshua (red.), *Handbook on Human Rights in China*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK, 2019, p. 588–604.

Freedom House, "Hong Kong: Freedom House Condemns Mass Arrest of Prodemocracy Activists, Politicians", <https://freedomhouse.org/article/hong-kong-freedom-house-condemns-mass-arrest-prodemocracy-activists-politicians>, (hämtad 2021-01-10)

Freedom House, "Hong Kong: Human Rights Groups Condemn Mass Arrests", Joint Statment, <https://freedomhouse.org/article/hong-kong-human-rights-groups-condemn-mass-arrests>, (hämtad 2021-01-10)

Freedom House, Hong Kong: Freedom House Condemns Dramatic Attacks on Political Rights, <https://freedomhouse.org/article/hong-kong-freedom-house-condemns-dramatic-attacks-political-rights> (hämtad 2020-12-25)

Freedom House, "Freedom in the World 2020 - Hongong", <https://freedomhouse.org/country/hong-kong/freedom-world/2020>, (hämtad 2020-12-20)

Freedom House, "About us", <https://freedomhouse.org/about-us> (hämtad 2020-12-27)

Freedom House, "Explore the map-2020", <https://freedomhouse.org/explore-the-map?type=fiw&year=2020>, (hämtad 2020-12-27)

Freedom House, "FAQ – Freedom in the World", <https://freedomhouse.org/reports/freedom-world/faq-freedom-world#A10>, (hämtad 2020-12-27)

Fu, Richard Cullen, "Pursuing Democracy in an Authoritarian State: Protest and the Rule of Law in Hong Kong.", *Social & Legal Studies*, Vol. 29, No. 1, s. 107–145.

GunPolicy.org, Hong Kong — Gun Facts, Figures and the Law, <https://www.gunpolicy.org/firearms/region/hong-kong> (hämtad 2020-12-21)

Helen Regan, Vanesse Chan, Eric Cheung, "Hong Kong schools told to remove books that violate new law as police powers extended", <https://edition.cnn.com/2020/07/07/china/hong-kong-schools-national-security-intl-hnk/index.html> (hämtad 2020-12-21)

Human Rights Watch "Hong Kong: Dubious Arrest of Pro-Democracy - Politician Vendetta Feared Against 2019 Protest Movement", 2020-03-27
<https://www.hrw.org/news/2020/03/27/hong-kong-dubious-arrest-pro-democracy-politician> (hämtad 2020-12-20)

Ip, Eric C., "Hong Kong – Constitutional limits on emergency powers amid the 2019 crisis", *Public Law*, Vol. 2020, No. 1, s. 182–185.

Ip, Eric C., "Constitutional conflict in Hong Kong under Chinese sovereignty", *Hague Journal on the Rule of Law*, Vol. 8, No. 1, pp. 75–99.

Jackson, Jasper,” BBC rated most accurate and reliable TV news, says Ofcom poll”, 2015-12-16, <https://www.theguardian.com/media/2015/dec/16/bbc-rated-most-accurate-and-reliable-tv-news-says-ofcom-poll>, (hämtad 2020-12-30)

Joint Declaration of the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the People's Republic of China on the Question of Hong Kong, 1984-12-19, <https://www.cmab.gov.hk/mobile/en/issues/jd2.htm>, (hämtad 2020-12-27)

Kellogg, Tom,” ‘Legislating Rights: Basic Law Article 23, National Security, and Human Rights in Hong Kong’, 2004, *Columbia Journal of Asian Law*, vol. 17, no. 2, s. 307–370.

Leung, Chi- Kenung,” Hong Kong”, *Encyclopedia Britannica*, <https://www.britannica.com/place/Hong-Kong>, (hämtad 2020-12-30)

Lowrey, Annie,” What Happens When Ambassadors Get Summoned?”, 2010-02-22, <https://foreignpolicy.com/2010/02/22/what-happens-when-ambassadors-get-summoned/> (hämtad 2020-12-29)

Mahtani, Shibani och McLaughlin, Timothy,” ‘Dogs’ vs. ‘cockroaches’: On Hong Kongs streets, insult take a dangerous turn, *The Washington Post*, 2019-11-04, https://www.washingtonpost.com/dogs-vs-cockroaches-on-hong-kong-streets-language-of-genocide-rears-its-head/2019/11/04/32498608-fea7-11e9-8341-cc3dce52e7de_story.html, (hämtad 2020-12-26)

Nationalencyklopedin, Hongkong, <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hongkong> (hämtad 2020-12-18)

Nationalencyklopedin, Hongkong, <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hongkong> (hämtad 2020-12-02)

Ofcom,” Ofcom’s Annual Report on the BBC” 2020-11-25, <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/information-for-industry/bbc-operating-framework/performance/bbc-annual-report> (hämtad 2020-12-30)

OHCHR,” Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials”, 1990-09-07, <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/useofforce-andfirearms.aspx> (hämtad 2020-12-20)

Reuters,” UK says China's security law is serious violation of Joint Declaration on Hong Kong”, 2020-06-01, <https://www.reuters.com/article/hongkong-protests-britain-idUSS8N2DF0AM>, (hämtad 2020-12-28)

Shek, Daniel T. L., “Protests in Hong Kong (2019–2020): A perspective based on quality of life and well-being.”, *Applied Research in Quality of Life*, 2020-03-13, <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11482-020-09825-2>

Shibani Mahtani, Twitter post, 2019-11-02, <https://twitter.com/ShibaniMahtani/status/1190580119716401152?s=20> (hämtad 2020-12-25)

Tai, Benny, Veich, Scott, Hualing, Fu, Cullen, “Richard Pursuing Democracy in an Authoritarian State: Protest and the Rule of Law in Hong Kong.”, *Social & Legal Studies*, Vol. 29, No. 1, pp. 107–145.

The Basic Law of the Hong Kong Special Administrative Region of the People’s Republic of China, <https://www.basiclaw.gov.hk/en/basiclawtext/index.html> (hämtad 2021-01-10)

Toru, Kurara,” Development of the Hong Kong Pro-Democracy Protest in to a “New Cold War”: Shift from Opposing the Fugitive Offenders (Amendment) Bill to Opposing the Hong Kong National Security Law”, *Asia- Pasific Review*, Vol. 27, No. 2, s. 94–108.

Tsoi, Grace och Cho Wai, Lam,” Hong Kong security law: What is it and is it worrying?”, BBC, 2020-06-30, <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-52765838> (Hämtad 2020-12-10)

UI, Hongkong – Historia, Red. Martina Johannesson, 2018-02-18, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/hongkong/historia/>, (hämtad 2020-12-02)

United Nations, ”Democracy, <https://www.un.org/en/sections/issues-depth/democracy/index.html>, (hämtad 2021-01-09)

White, Matthew, “The Legal Crisis Behind the Hong Kong Protests”, *Quadrant Magazine*, Vol. 63, No. 9, 2019, pp. 10–13.